

TALE

Samrådsspørgsmål A-G om undtagelser fra opholds- og beskæftigelseskravene fra SF, EL og RV den 10. juni 2025 kl. 8.30-9.30

10. juni 2025

J.nr. 2025 - 3060

CAP

Anne-Sophie Sørup Wandall
Nicholas Isak Jørgensen

DET TALTE ORD GÆLDER

Samrådsspørgsmål A

Regeringen lægger op til at børn af statsudsendte og ansatte i forsvaret er undtaget fra beskæftigelseskrav og arbejdspligt, jf. L 208 – bilag 9. Vil ministeren i den forbindelse redegøre for, om det er sagligt, proportionalt og i overensstemmelse med princippet om ligebehandling og Menneskerettighedskonventionens artikel 14, at børn under 18 år med dansk indfødsret, som er medrejtet deres forældre i forbindelse med udsendelse gennem ansættelse i NGO'er, statslige eller øvrige offentlige institutioner, ikke er undtages? Ministeren bedes redegøre for hver enkelt af de nævnte grupper, herunder hvilke konkrete kriterier, der ligger til grund for, at de ikke undtages.

Samrådsspørgsmål B

Mener ministeren, at en specifik registrering i Det Centrale Personregister udgør et proportionalt og sagligt hensyn, der kan begrunde, at de øvrige grupper – som nævnt i svaret på L 208 – spørgsmål 27 – ikke undtages fra arbejdspligten? Der henvises til ministerens fremsatte ændringsforslag, hvormed der undtages 4 grupper, jf. L 208 – bilag 9.

Samrådsspørgsmål C

Vil ministeren forholde sig til de udfordringer, som beskæftigelseskravet og arbejdspligten giver for danske virksomheder, NGO'er, universiteter mv., og som staten undtages fra, som det fremgår af politisk direktør i DI, Morten Beck Høyers, indlæg på LinkedIn fra 23. maj 2025, hvor det fremgår, at "Jeg kan ikke kraftigt nok opfordre til, at børn af udstationerede medarbejdere fra danske virksomheder bliver undtaget ligesom børn af udsendte fra staten. Det er vigtigt for danske virksomheder, at de kan sende deres medarbejdere til udlandet. Det kan være afgørende for at lykkes internationalt. Derfor må vi ikke stille børn af medarbejdere, der tager en tørn uden for Danmarks riges grænser dårligere end børn med forældre, som har hele deres arbejdsliv her i riget eller har været udsendt af staten. Det kan vi gøre bedre."

Samrådsspørgsmål D

Hvorfor mener ministeren og aftalepartierne bag beskæftigelseskravet og arbejdspligten, at privatansatte danskere udsendt til udlandet og deres partnere/børn skal ligestilles med udenlandske indvandrere, og at de derfor skal i målgruppen for en lavere kontanthjælpssats og i arbejdspligt – i stedet for at

sidestille dem med danskere udsendt af den danske stat, som ikke skal på den lavere sats eller i arbejdspligt?

Samrådsspørgsmål E

Hvorfor mener ministeren ikke, at privatansatte danske søfarende, der opfylder kravene i lov om Det Centrale Personregisters § 24, stk. 8, og derfor ikke skal registreres som udrejste, bør undtages fra arbejdspligten og beskæftigelseskravet på linje med statsansatte, der kan undtages med henvisning til samme lovs § 24, stk. 5?

Samrådsspørgsmål F

Hvorfor mener ministeren ikke, at danske ph.d.-studerende ved danske universiteter, som studerer i udlandet, jf. ph.d.-bekendtgørelsens krav om, at uddannelsen omfatter "Deltagelse i aktive forskermiljøer, herunder ophold på andre, primært udenlandske, forskningsinstitutioner, private forskningsvirksomheder m.v.", kan sidestilles med statsudsendte og derfor kan undtages fra beskæftigelses- og opholdskravet i lov om aktiv socialpolitik?

Samrådsspørgsmål G

Vil det være juridisk muligt at undtage danske privatansatte, NGO-ansatte, universitetsansatte, kommunalt ansatte m.v. der arbejder i udlandet og deres partnere/børn, hvis de ligesom statsudsendte, værnepligtige, søfarende m.v. undtages for at registrere sig som udrejst i lov om Det Centrale Personregister, og vil regeringen i givet fald tage initiativ til dette?

Tak for invitationen til samrådet i dag.

I den seneste tid har jeg lyttet til mange personlige historier om danskere, som er rejst ud i verden med gode intentioner.

Det er danskere, som vil gøre en forskel for andre i en nødlidende del af vores verden. Det er danskere, som drager ud i verden for at arbejde for danske virksomheder i udlandet eller deltage i forskningsprojekter, hvor de opbygger en viden, som de sætter i spil herhjemme i Danmark.

Men det er også historier om danskere, der beretter, at de nu føler sig som andenrangsborgere i deres eget land på grund af de her regler. Det er historier og fortællinger, som gør et stort indtryk på mig.

Derfor vil jeg gerne starte med at understrege – én gang for alle – at jeg ikke anser mennesker, der bliver omfattet af beskæftigelseskravet, for at være *mindre danske* end dem, som lever hele deres liv i Danmark. Det handler for mig slet ikke om danskhed.

Der gælder optjeningsregler på en række af vores velfærdsydelser. De kan se forskellige ud – fordi ydelsessystemerne er forskellige. Men de har et mål tilfælles:

Det er optjeningsregler, som sikrer, at man ikke kan komme hertil fra udlandet og få den fulde velfærdspakke fra dag ét.

For det tror jeg simpelthen ikke, at vores velfærdssamfund kan holde til. Og jeg synes faktisk heller ikke, at alternativet ville være rimeligt.

Jeg er stor tilhænger af, at vi har sådanne regler, som bygger et værn omkring vores velfærdssamfund.

Jeg har haft nogle gode og konstruktive drøftelser med aftalepartierne bag det skærpede beskæftigelseskrav og arbejdspligten om, hvilke målgrupper, der skal undtages.

De undtagelser, som vi er landet på, er fællesmængden af det, der har været politisk opbakning til, og som samtidig sikrer, at beskæftigelseskravet fortsat kan baseres på – og rummes inden for – det indrejsekriterium, som gælder i dag.

Hvis enkelte grupper skal undtages fra det generelle og objektive krav om indrejsetidspunkt, så skal der være objektive og saglige kriterier, der konkret kan begrunde disse undtagelser.

Det er den spilleplade, som vi - som aftalepartier - har måtte forholde os til og træffe beslutning inden for. Og jeg synes, at vi er landet på en god og balanceret løsning.

Jeg vil nu gå videre til at besvare jeres spørgsmål. Der er flere af spørgsmålene, som hænger sammen og derfor vil jeg besvare dem samlet.

Jeg vil gerne starte med at besvare **spørgsmål A, C, D og F**, der handler om, hvorfor vi – som aftalepartier – lægger op til at undtage nogle målgrupper og ikke andre.

Spørgsmål A ønsker en gennemgang af, om det ville være sagligt at undtage børn under 18 år med dansk indfødsret, som er rejst med deres forældre til udlandet gennem forældrenes ansættelse i danske virksomheder, NGO'er eller offentlige institutioner i udlandet.

Beskæftigelseskravet er baseret på et indrejsekriterium, som er objektivet og sagligt. Opfyldelsen af beskæftigelseskravet er med til at fastlægge, hvilken sats, den enkelte borger skal have i kontanthjælpssystemet.

Formålet med beskæftigelseskravet er at sikre, at der gælder et princip om optjening på kontanthjælpen. Det medvirker til, at man ikke kan komme hertil fra udlandet og få den fulde velfærdspakke fra dag ét.

Jeg synes, at det er helt rimeligt, at hvis man bor en større del af sit liv i et andet land, så har man heller ikke fuld adgang til den høje kontanthjælp. Den fulde adgang skal optjenes.

Hvis enkelte grupper skal undtages fra det generelle og objektive krav om indrejsetidspunkt,

så skal der være objektive og saglige kriterier, der konkret kan begrunde disse undtagelser. Det er blevet vurderet, at der ikke umiddelbart er anført saglige hensyn, der kan begrunde de nævnte undtagelser.

I forhold til det stillede ændringsforslag om at undtage børn, som for eksempel fødes i udlandet under en kortere ferie, så er der lagt vægt på, at de kan sidestilles med personer, der *ikke* er indrejst – altså med personer, som i hele deres liv har haft bopæl i riget.

Spørgsmål C efterspørger min kommentar til udtalelserne fra Dansk Industri, om at børn af ansatte i danske virksomheder i udlandet skal undtages. Og med **spørgsmål D** spørges der til, hvorfor jeg mener, at udlandsdanskere skal ”ligestilles med udenlandske indvandrere”.

Jeg må sige, at jeg ikke kan genkende bekymringen om, at opholds- og beskæftigelseskravene gør det mindre attraktivt for danskere at rejse ud.

Vi skal ikke glemme, at kontanthjælp er det *underste* økonomiske sikkerhedsnet i det danske velfærdssystem.

Det indebærer også, at langt størstedelen af de her mennesker i realiteten aldrig vil havne i

kontanthjælpssystemet, enten fordi de slet ikke får behov for det, eller fordi de ikke lever op til betingelserne for at kunne modtage kontanthjælp.

For eksempel er det fra 1. juli en betingelse, at du ikke må have mere end 15.500 kroner i formue, hvis du er enlig, før du kan blive berettiget til kontanthjælp. For ægtepar er formuegrænsen på 31.000 kroner.

Derudover er det vigtigt at huske, at selvom du ikke opfylder opholds- og beskæftigelseskravene, så har du stadig ret til kontanthjælp. Du har bare ikke ret til de højeste satser. Sådan har reglerne været siden 2018.

Jeg mener grundlæggende, at det er fornuftigt, at hvis du har været udrejst i en årrække fra Danmark og så kommer tilbage og beder om kontanthjælp, at du så starter på en lavere sats, og at du skal bidrage til fællesskabet for at få din fulde ydelse.

Optjeningsreglerne i kontanthjælpssystemet handler altså ikke om, hvorvidt man er rigtigt dansker eller ej.

De handler om, at vi er nødt til at slå ring om vores velfærdsydelser, så vi også har et velfærdssamfund i fremtiden i en globaliseret verden.

I forhold til de ph.d.-studerende, som der nævnes i **spørgsmål F**, så synes jeg også, at det er vigtigt at fremhæve, at ph.d.-studerende ikke er pålagt at skulle være i udlandet i en bestemt periode. Der er ikke regler, som dikterer, at en ph.d.-studerende skal være ude i 12 sammenhængende måneder, som er det, der skal til for at blive omfattet af beskæftigelseskravet.

Der er altså ikke noget til hinder for, at du kan gennemføre din ph.d. uden at komme i karambolage med reglerne i kontanthjælpssystemet.

Jeg vil nu besvare **spørgsmål B, E og G**, som handler om koblingen til CPR-reglerne.

I **Spørgsmål B** ønskes min kommentar til, om registreringen i CPR udgør et proportionalt og sagligt grundlag for, om man skal omfattes af arbejdspligten.

Jeg vil gerne slå fast, at beskæftigelseskravet gælder for alle, der modtager kontanthjælp, og som enten er førstegangsendrejst eller indrejst efter et udlandsophold, som har varet mere end 12 sammenhængende måneder.

Beskæftigelseskravet blev indført i 2018 af den daværende VLAK-regering, og har siden da været

gældende for alle i kontanthjælpssystemet, som er indrejst fra 1. januar 2008.

Det er altså allerede gældende ret, at hvis du rejser ud af Danmark og kommer tilbage efter en årrække, beder om kontanthjælp og er berettiget hertil, så får du en lavere sats.

I oktober 2023 indgik regeringen en aftale med Danmarksdemokraterne, Liberal Alliance og Det Konservative Folkeparti om at skærpe beskæftigelseskravet.

Vi besluttede at udvide personkredsen, så alle indrejste, uanset om de er kommet til riget før eller efter 2008, skal opfylde beskæftigelseskravet.

Det gjorde vi, fordi reglerne i dag indebærer, at der kan være en markant forskel på, hvad to naboer, der bor dør om dør, har at gøre godt med hver måned.

Her kan den ene person, som har været i landet i 20 år og aldrig har været i arbejde, have en væsentlig højere ydelse, end naboen, som har været i landet i 10 år. Den forskel fjerner vi. Det mener jeg grundlæggende er rimeligt.

Det skærpede beskæftigelseskrav bygger altså videre på et eksisterende regelsæt.

Det er også blevet vurderet, at arbejdspligten ikke rejser spørgsmål i forhold til usaglig forskelsbehandling, da målgruppen er afgrænset ud fra objektive kriterier i form af opholds- og beskæftigelseskravene.

Opholds- og beskæftigelseskravene administreres bl.a. på baggrund af oplysninger i CPR-registret om, hvornår personer er udrejst og indrejst. CPR-registret indeholder data om borgernes faktiske bopælsoplysninger, og udgør et offentligt registergrundlag, som bruges i mange sammenhænge – bl.a. i den offentlige forvaltning.

Det fremsatte ændringsforslag, hvor vi fx undtager internationalt adopterede og visse børn født i udlandet, som står registreret som indrejste i CPR, er så et udtryk for en erkendelse af, at registreringen i CPR ikke kan stå alene i forhold til reglerne på kontanthjælpsområdet. Det burde vi have haft en drøftelse af tidligere. Det retter vi op på nu.

Med spørgsmål G ønsker spørgerne også at vide, om det er muligt at udvide de eksisterende undtagelser i CPR, som i dag gælder for bl.a. personer, som er beordret til tjeneste i udlandet for den danske stat.

CPR-lovgivningen er ikke mit ressortområde – men digitaliseringsministerens.

Jeg vil imidlertid gerne understrege, at CPR bygger på det grundlæggende princip, at registret skal afspejle de faktiske forhold. En person skal bopælsregistreres dér, hvor vedkommende rent faktisk bor, eller opholder sig. Tilsvarende skal personer, der gennem længere tid opholder sig i udlandet, registreres som udrejst. Det er selve formålet med CPR.

Der findes allerede i CPR-loven undtagelser til hovedreglen om, at personer, der opholder sig i udlandet i en længere periode, skal registreres som udrejst.

Det gælder bl.a. diplomater og visse af Forsvarets medarbejdere, som er beordret til tjeneste i udlandet. Et fællestræk for disse undtagelser er, at de er begrundet i de pågældende personers bopæls- og opholdsmæssige forhold. Og ikke i hensyn, der er begrundet i beskæftigelseslovgivningen.

Det skal vi ikke lave om på. Og derfor laver vi heller ikke undtagelser i CPR-loven, men i beskæftigelseslovgivningen.

Hvad angår de privatansatte danske søfarere, som der spørges til i **spørgsmål E**, så er der – som jeg læser spørgsmålet – tale om en misforståelse.

De danske søfarende, som ikke skal registreres som udrejst i CPR under deres udlandsophold, *er*

allerede undtaget fra beskæftigelseskravet efter gældende regler – ligesom de andre persongrupper, der ikke registreres som udrejst i CPR.

Det er en afledt effekt af, at de *ikke* registreres som udrejste, mens de er ude at sejle, og dermed heller ikke registreres som 'indrejste', når de vender hjem.

Som min tale også bærer præg af, så er det virkelig komplekse spørgsmål, vi er samlet om her i dag. Der er mange forskellige hensyn og mange politiske og juridiske principper i spil.

Tak for ordet.